

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ САЙДЫН
ТУШААЛ

19 99. оны 09. сарын 21.

№ 144

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

"Байгаль орчныг хамгаалах тухай" хуулийн 15 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн З дахь заалт, "Ан агнуурын тухай" хуулийн 18 дугаар зүйлийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан ТУШААХ нь:

1."Загасны аж ахуй эрхлэх журам "-ыг нэгдүгээр, Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар загас барих гэрээний загварыг хоёрдугаар хавсралтын ёсоор тус тус баталсугай.

2.Энэ тушаал гарсантай холбогдуулан "Журам батлах тухай" Байгаль орчны сайдын 1994 оны 12 дугаар сарын 29-ний өдрийн 176 дугаар тушаалыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Монголын
САЙД
Орчны
Сайдын
ТУШААЛ
1999.09.21
С. МЭНДСАЙХАН

Байгаль орчны сайдын 1999 оны 114
дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралт

ЗАГАСНЫ АЖ АХУЙ ЭРХЛЭХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар загас барих, загасны нөөцийг хамгаалах, нөхөн сэргээх үйл ажиллагаа явуулахад энэхүү журмыг мөрднө.

1.2. Загасны аж ахуй эрхлэх гэдэгт нуурын агнуурын загасыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар өсгөн үржүүлэх, барих, боловсруулахтай холбогдсон үйл ажиллагаа хамаарна.

Хоёр. Загасны аж ахуй эрхлэхэд оролцогч талуудын хүлээх эрх, үүрэг

2.1. Загасны аж ахуй эрхлэхэд Байгаль орчны яам дараахь эрх үүрэгтэй байна:

2.1.1. нуурын агнуурын загасны нөөц, хэрэгцээг харгалzan жилд барих загасны дээд хэмжээг нуур тус бүрээр тогтоох;

2.1.2. аж ахуйн нэгж, байгууллагад загасны аж ахуй эрхлэх эрх олгох түүнийг цуцлах, үйл ажиллагаанд нь үнэлэлт, дүгнэлт өгөх;

2.1.3. загасны аж ахуй эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагыг байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээнд хамруулах, тэдгээрийн үйл ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх.

2.2. Загасны аж ахуй эрхлэхэд аймаг, сумын Засаг дарга дараахь эрх үүрэгтэй байна:

2.2.1. загасны аж ахуй эрхлэх эрх авсан аж ахуйн нэгж, байгууллагатай загас барих гэрээ байгуулж, хэрэгжилтэнд хяналт тавих;

2.2.2. нуурын загасны нөөц, загас агнуурын бусийг мэргэжлийн байгууллагаар тогтоолгох ажлыг зохион байгуулах;

2.2.3. уйлдвэрлэлийн зориулалтаар загас бариулснаа сумын төсөвт орсон орлогын зохих хувийг сумын Иргэдий Төлөөлөгчдийн Хурлын шийдвэрийг үндэслэн нуурын загась хамгаалах, өсгөн үржүүлэх, нутагшуулах арга хэмжээн зарцуулах;

2.2.4. нуурын загасны нөөцийг тогтоосон материал уйлдвэрлэлийн зориулалтаар загас барих гэрээг дүгнэсэ протокол, нуурын загасны нөөцийг хамгаалах, нөхөн сэргээ талаар хийсэн ажлын тайлангийн хамт дараа оны 2 дугаа сарын 1-ний дотор Байгаль орчны яаманд ирүүлэх.

2.3. Загасны аж ахуй эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагадараах эрх үүрэгтэй байна:

2.3.1. агнуурын загасыг зориулалтын тор хэрэгсэл, зөвшөөрсөн арга технологийн дагуу барих;

2.3.2. уйлдвэрлэлийн зориулалтаар загас барих, боловсруулах, үржүүлэхэд дэвшилтэт технологи, техник хэрэгслийг нэвтрүүлэх, ажиллагсадыг сургаж дадлагажуулах;

2.3.4. уйлдвэрлэлийн зориулалтаар загас барих, боловсруулах, үржүүлэх ажилд холбогдох эрдэм шинжилгээний болон мэргэжлийн байгууллагын хүмүүсийг татан оролцуулах;

2.3.5. загас барих төлбөрийн хураамж, орлогын татварыг Монгол улсын хууль тогтоомжийн дагуу хугацаанд нь төлж байх;

2.3.6. загас агнуурын ажлыг АН агнуурын тухай Монгол Улсын хуулиар тогтоосон хугацаанд явуулах ба жилд барих загасны 60-аас илүүгүй хувийг өвлийн улиралд, үлдэх хэсгийг бусад улиралд барих;

2.3.7. загасыг бусад иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад худалдахаа байгууллагынхаа албан ёсны тодорхойлолтыг хавсаргасан байх;

2.3.8. нуурын загасны нөөцийг хамгаалах, зохистой ашиглах өсгөж үржүүлэх, нуурын эрэг, ус, усны толио, нуурын ёроолыг бохирдоос сэргийлэх, байгаль орчны нелөөллийн үнэлгээгээр тавигдсан шаардлагыг бүрэн биелүүлж, энэ талаар хийсэн ажлын тайланг аймгийн Засаг даргад дараа оны 1 дүгээр сарын 15-ны дотор гаргаж ирүүлэх.

Гурав. Загасны аж ахуй эрхлэх эрх олгох

3.1. Загасны аж ахуй эрхлэх эрх хүссэн аж ахуйн нэг байгууллага дараахь бичиг, баримт бүрдүүлнэ:

3.1.1. загасны аж ахуй эрхлэх тухай хүсэлт;

3.1.2. загасны аж ахуй эрхлэх төсөлд байгаль орчин нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийлгэсэн дүгнэлт;

3.1.3. аймаг, сумын Засаг даргын тодорхойлолт;

3.1.4. загасны аж ахуй эрхлэх техник, тоно төхөөрөмжийн жагсаалт, мэргэжлийн боловсон хүчний дипломы хуулбар;

3.1.5. нуурын загасны нөөцийг хамгаалах, зохицто ашиглах, зориуд өсгөн үржүүлэх, нуурын эрэг, ус, усны толио нуурын ёроолыг бохирдлоос сэргийлэх арга хэмжээний хөтөлбөр.

3.2. Байгаль орчны яамны Бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар загасны аж ахуй эрхлэх эрх хүссэн аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүсэлтийг хүлээн навч, 21 хоногийн дотор хянан үзэж, дүгнэлт гарган загасны аж ахуй эрхлэх эрх олгох, эсэх асуудлыг Байгаль орчны Сайдын зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцүүлж шийдвэрлүүлнэ.

3.3. Загасны аж ахуй эрхлэх эрхийг Байгаль орчны сайдын тушаалаар 2 жилийн хугацаатай олгоно.

3.4. Загасны аж ахуй эрхлэх эрхийн хугацаа дуусахаас 2 сарын өмнө эрх сунгуулахыг хүссэн өргөдөл гаргаж, тухайн шатны Засаг даргын тодорхойлолт, гүйцэтгэсэн ажлын тайлангийн хамт Бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газарт ируулсэн байна.

3.5. Бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш ажлын 14 хоногийн дотор хянан үзэж, загасны аж ахуй эрхлэх эрхийн хугацааг сунгах, эсэх талаар дүгнэлт гаргана.

3.6. Байгаль орчны Сайдын тушаалаар Загасны аж ахуй эрхлэх эрхийг 3 жилийн хугацаагаар сунгана.

Дөрөв. Бусад зүйл

4.1. Байгаль орчны яам загасны аж ахуй эрхлэх эрхий дараахь тохиолдолд хүчингүй болгоно:

4.1.1. аймаг, сумын Засаг дарга харгалзан узэ үндэслэлтэй хүсэлт, дүгнэлт гаргасан;

4.1.2. загасны аж ахуй эрхлэх хөрөнгө санхүү, боловсо хучний чадавхигүй болсон;

4.1.3. эрхлэх ажлын чиглэл өөрчлөгдсөн;

4.1.4. загасны аж ахуйн өөрийн хүсэлтээр;

4.1.5. Ан агнуурын тухай хууль тогтоомж болон энэхүү журмыг зөрчсөн;

4.1.6. Байгаль орчны нөлөөлөх байдлын үнэлгээгээр тавигдсан шаардлагыг биелүүлээгүй.

4.2. Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар загас барихад дараах үйл ажиллагаа явуулах, тор, хэрэгсэл хэрэглэхийг хориглоно:

4.2.1. нуурт цутгаж буй болон, нуураас эх авч буй гол, горхины бэлчирээс 200 метрийн дотор загас агнуур явуулах;

4.2.2. морин/хамдаг/ тор нь хоёроос илүү хэцтэй, нуурын гүнээс 2 метрээс илүү өргөнтэй байх;

4.2.3. морин торны гувчуур уутны нүдний хэмжээ 30x30 мм-ээс торны хоёр жигүүрийн нүдний хэмжээ 40x40 мм-ээс тус тус доош байх.

4.3. Загасны аж ахуй эрхлэхтэй холбогдон гарсан аливаа маргааныг энэ журмын дагуу Байгаль орчны яам хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор шийдвэрлэнэ.

4.4. Энэ журмыг зөрчсөн аж ахуйн нэгж байгууллага, албан тушаалтанд байгаль орчны хяналтын бүх шатны байцаагч, АН агнуурын тухай Монгол Улсын хууль, болон бусад, хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэхийн зэрэгцээ, загас агнуурын үйл ажиллагааг тур зогсоох, улмаар бүрмөсөн зогсоох асуудлыг Байгаль орчны яаманд тавьж шийдвэрлүүлнэ.

4.5. Байгаль орчны яамны шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл гомдлоо хууль хяналтын байгууллагад тавьж шийдвэрлүүлнэ.

114
Байгаль орчны сайдын 1999 оны дугаар
тушаалын 2 дугаар хавсралт

ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ЗОРИУЛАЛТААР ЗАГАС БАРИХ ГЭРЭЭ

199 - оны - дугаар	Дугаар	сум
сарын - ний өдөр		

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1 Монгол Улсын Ан агуулрын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 1 дэх заалт, ... аймгийн ..... сумын Засаг даргын 19... оны ..... дүгээр сарын .... өдрийн .... тоот захирамжийг үндэслэн нэг талаас ..... сумын Засаг даргын Тамгын газрыг төлөөлж ..... ажилтай ..... овогтой ..... нөгөө талаас ..... загасны аж ахуйн захирал ажилтай ..... овогтой ..... нар харилцан тохирч энэ гэрээг нэг жилийн хугацаатай байгуулав.

1.2 Монгол Улсын нуурын агуулрын загасны нөөцийг зохистой ашиглахтай холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулахад гэрээний зорилго оршино.

Хоёр. Сумын Засаг даргын Тамгын газрын хүлээх үүрэг

2.1. Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ..... тонн загас барих үйл ажиллагааг хэвийн явуулах нөхцлийг хангах, дэмжлэг үзүүлэх;

2.2. Загасны аж ахуйд нуурын загас агуулрын бүсийг тогтоон өгч, ашиглалт, хамгаалалтад хяналт тавих;

2.3. загасыг зориулалтын төр, хэрэгсэл, зөвшөөрсөн арга технологиор агуулрын хугацаанд барьж буй эсэхэд хяналт тавих, байгаль орчинд учирсан хохирлыг арилгуулах;

2.4. нуурын загасны нөөцийг загасны аж ахуйн хөрөнгөөр эрдэм шинжилгээний байгууллагаар тогтоолгох ажлыг зохион байгуулах.

Гурав. Загасны аж ахуй эрхлэх

аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүлээх үүрэг

- 3.1. Загасны аж ахуй эрхлэх журмыг мөрдөж ажиллах;
- 3.2. Агнуурын загасыг зориулалтын төр хэрэгсэл, зөвшөөрсөн арга технологиор хуулиар тогтоосон хугацаанд барих;
- 3.4. Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар барьсан загасны төрөл, тоо хэмжээ, нуурын загасны нөөцийг хамгаалах, нөхөн үржүүлэх, нуурын эрэг, ус, усны толио, нуурын ёроолыг бохирдлоос сэргийлэх талаар хийсэн ажлын тайланг аймгийн Засаг даргын Тамгын газарт дараа оны 1 дүгээр сарын 15 -ны дотор гаргаж өгөх;
- 3.5. Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар барих загасны төлбөр, хураамжийг тухайн сумын төсөвт урьдчилан төлсөн байх.

Дөрөв. Талуудын хариуцлага

- 4.1. Гэрээнд заасан үүргээ аль нэг тал биелүүлээгүй нөхцөлд талууд хамтран хэлэлцэж асуудлыг шийдвэрлэх бөгөөд маргаантай асуудлыг зохих хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлүүлнэ.
- 4.2. Хоёр тал гарын үсэг зурж тамга, тэмдэг дарсан өдрөөс эхлэн гэрээ хүчинтэй болно.

Гэрээ байгуулсан:

..... аймгийн
..... сумын
ЗДТГ-ыг төлөөлж
..... ажилтай
..... овогтой

Гарын үсэг:.....

..... загасны аж ахуйн
захирал ажилтай
..... овогтой

Гарын үсэг:.....